

การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท

A STUDY OF ADMINISTRATION PROBLEMS OF THE CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE LOCAL ADMINISTRATION ORGANIZATION, CHAI NAT PROVINCE

สลิลทิพย์ คชวงษ์¹, ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์², สายทิตย์ ยะฟู³
Salintip Kotchawong¹, Paponsan Potipitak², Saythit Yafu³

Corresponding Author E-mail: salintip.ko@nsru.ac.th

Received: March 30, 2023; Revised: June 06, 2023; Accepted: June 23, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 2) เปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษาและ ครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามตำแหน่งในการทำงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง การได้มาซึ่ง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 144 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถามปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความเที่ยง 0.91 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า

1) ระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัดอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีระดับปัญหาลดที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็ก พบว่า ตำแหน่งในการทำงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, การบริหารจัดการ

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University.

^{2, 3} อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

^{2, 3} Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this study were to 1) study problem level of the administration of the child development center and 2) compare problem level of the administration of the child development center according to the opinion of headmasters and teachers in the child development center classified by working position, education level and working experience. The sample group was 144 people from simple random sampling. The study instrument was a questionnaire about the problem of the administration of the child development center with the reliability at 0.91. The data were analyzed by mean, and standard deviation. Hypothesis testing were t-test, One-way ANOVA. The study findings were as follows:

1. The problem level of the administration of the child development center in overall was at the high level. When considering each aspect, the encouragement about participation of family and community was at high problem level, the personal management of all types, follows by affiliation was at high problem level, the managing of the safety environment in the child development center was moderate problem level, respectively. 2. The comparison of the problem level the child development center administration according to the opinion of headmasters and teachers classified by working position, education level and working experience was no statistically significance.

Keywords: The Child Development Center, The Local Administration Organization, The Administration

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้บุคคลได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ อย่างเต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในยุคที่สังคมโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2560: 14)

การจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่มีการพัฒนาการด้านสมอง และการเรียนรู้อย่างรวดเร็วที่สุด ดังนั้นจึงถือได้ว่าช่วงปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่ต้องการการปลูกฝังดูแลเป็นพิเศษ เพื่อจะได้เป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาตลอดชีวิตให้เติบโตเป็นเด็กฉลาดและประสบความสำเร็จในชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2556: 1) แต่จากการติดตามพัฒนาการของเด็กไทยพบว่า มีพัฒนาการที่ล่าช้าทั้งทางด้านสติปัญญา การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ภาษา และการปรับตัว เนื่องจากขณะนี้เด็กปฐมวัยได้รับการสนับสนุนที่ไม่เหมาะสมกับธรรมชาติของวัย เช่น การที่ผู้ปกครองให้เด็กเรียนกวดวิชาเพื่อสอบเข้าโรงเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีชื่อเสียง และอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญ คือ การที่โรงเรียนในระดับอนุบาลจำนวนมากเปิดสอนพิเศษเพิ่มเติมในช่วงวันหยุดหรือปิดเทอม รวมถึงการเร่งเรียน เขียนและอ่านเกินพัฒนาการของเด็ก ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการจัดการศึกษาปฐมวัย ทำให้การศึกษาปฐมวัยในวันนี้มุ่งเน้นแต่การท่องจำความรู้เพื่อสอบแข่งขัน และเน้นเฉพาะด้านเนื้อหาสาระมากกว่าการพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ ได้แก่ การคิดแก้ปัญหา การตัดสินใจ การให้เหตุผล รวมถึงการขาดการพัฒนาด้านคุณธรรม และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้การดำเนินชีวิตส่งผลให้เด็กขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ขาดทักษะในการทำงานร่วมกับคนอื่น และขาดทักษะความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. 2558: ออนไลน์) การพัฒนาเด็กทำได้โดยการให้การศึกษา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาอารมณ์ บุคลิกและสังคม เพื่อเตรียมรับการศึกษาลงไป การจัดการศึกษาในระดับนี้อาจจะรูปแบบของชั้นเด็กเล็ก อนุบาล หรืออยู่ในรูปศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นนโยบายหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560

จากการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาของประเสริฐ บุญมี (2554: 608) ที่ศึกษาพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคด้านครูพี่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินพัฒนาการของเด็ก อาคารสถานที่ที่ไม่ได้มาตรฐานขาดงบประมาณสื่ออุปกรณ์และเครื่องเล่น สนามสำหรับเด็กไม่เพียงพอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนจากกรมการศาสนาซึ่งต้องอยู่ในบริเวณวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปบริหารจัดการหรือสร้างอาคารหลังใหม่ให้ได้ นอกจากซ่อมแซมหรือต่อเติมเท่านั้น อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในวัดจึงไม่ได้มาตรฐาน และแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566 – 2570 ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท พบว่าจุดอ่อนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาทต้องมีการพัฒนาหรือแก้ปัญหา ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ รวมถึงอุปกรณ์และการใช้ระบบ ICT ยังไม่เต็มศักยภาพครอบคลุมสถานศึกษาทุกแห่ง โดยเฉพาะสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลชนบทรวมถึงด้านอาคารสถานที่หลายแห่งยังไม่ได้คุณภาพเนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจงานให้ แต่ไม่ถ่ายโอนงบประมาณ อีกทั้งภารกิจที่ถ่ายโอนยังทรุดโทรมต้องปรับปรุงซ่อมแซม (องค์กรบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท. 2566: 43 - 45)

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมดูแล รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงศึกษาระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำเสนอต่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการวางแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท ตามความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามตำแหน่งในการทำงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง

การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพบว่า ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งผู้ศึกษาจะขอนำเสนอ ดังนี้

1. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550: 1) ได้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาศูนย์เด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดหรือมัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมการพัฒนาชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. วิเวกต์ ธัญญพันธ์ (2557: 10) ได้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาก่อนเด็ก อายุระหว่าง 3 – 5 ปี และมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา

3. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559: ค) ได้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. วชิรินทร์ เสมามอญ (2559: 41) ได้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่จัดการศึกษนอกระบบโรงเรียน รับเลี้ยงเด็กอายุ 2-6 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา

5. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562: 3 - 4) ได้ให้ความหมายของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง สถานที่ที่ดูแล พัฒนา จัดประสบการณ์เรียนรู้ และการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยครอบคลุมตั้งแต่ทารกแรกเกิดถึง 6 ปี หรือก่อนเข้าเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ชื่อหลากหลาย

สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่เลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา และจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยครอบคลุมตั้งแต่ทารกแรกเกิดถึง 6 ปี หรือก่อนเข้าเรียนประถมศึกษาปีที่ 1

การจัดการศึกษาปฐมวัย คือการจัดการศึกษาในรูปของการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นพื้นฐานของชีวิตเพราะในปัจจุบัน ข้อมูลความรู้ตลอดจนงานวิจัยต่างๆ เป็นที่ประจักษ์แล้วว่า เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงอายุ 6 ปี เป็นวัยที่สำคัญในการปูพื้นฐานในการพัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สำหรับความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาจะขอนำเสนอดังนี้

1. สำนักงานศึกษาธิการภาค 5 (2562: 8) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยหมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูให้ได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตลอดจน การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ และพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับสูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งถือเป็นจุดสำคัญที่ควรมีการวางแผนด้านการศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก

2. อภิวัฒน์ บุตรโสภะ (2560: 4) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การจัดในสถานะของการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต้องอาศัยแนวคิดและหลักการเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ในลักษณะของการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะที่พิเศษแตกต่างไปจากระดับอื่น และเพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ และพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป

การจัดการศึกษาปฐมวัยถือเป็นจุดเริ่มต้นการเริ่มชีวิตในเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิตที่สมมามีการเจริญเติบโตมากกว่าทุกๆ ช่วงอายุ และเป็นช่วงที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปูพื้นฐานทักษะต่างๆ ให้แก่เด็ก โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งผู้ศึกษาจะขอนำเสนอดังนี้

1. ปรีชาภรณ์ ศรีโยวงศ์ (2557: 25) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่งเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและ พัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

2. สำนักงานศึกษาธิการภาค 5 (2562: 8 - 9) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เติบโตเป็นคนที่มีความรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติการจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กในการเสริมสร้างพัฒนาการการเรียนรู้ให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือจากสถาบันทางสังคมทุกสถาบัน หากผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพ จะส่งผลต่อคุณภาพของประชากรที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญ เนื่องจากการที่ครูจะสอนเด็กได้ดีจำเป็นต้องศึกษาในตัวเด็ก โดยเฉพาะในช่วงของ 5 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดของการเรียนรู้ และเด็กจำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็ก หากทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย จะส่งผลให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นหลักการสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3 - 5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีนักวิชาการได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560: 4) กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้สอนเด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

- 1.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
- 1.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
- 1.3 ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ
- 1.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
- 1.5 สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. กันตวรรณ มีสมสาร และกัญญา ศิลปกิจยาน (2561 : 174) กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยในยุค 4.0 การพัฒนาเด็กปฐมวัยในยุค 4.0 ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้คิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดผลิตภาพ และคิดริเริ่มคิดชอบ จะต้องพัฒนาทักษะที่จำเป็น อาทิ การสังเกต การจับประเด็น การแยกแยะ การจัดหมวดหมู่ การสรุป การประยุกต์ใช้ การมองเห็นอะไรใหม่ ๆ การตั้งคำถาม การแก้ปัญหา การคิดต่อเนื่อง การประเมิน การประเมินเหตุการณ์ การมองเห็น ประโยชน์ ฯลฯ ควบคู่กันไปด้วย การพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะและทักษะดังกล่าวจะต้องจัดประสบการณ์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการลงมือกระทำ ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active) ได้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเองผ่านการปฏิบัติจริง

สรุปได้ว่า หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและพัฒนาทางสมอง เพื่อมุ่งหวังให้เด็กได้รับการพัฒนาทุก ๆ ด้าน โดยผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต้องตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยต้องส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดพัฒนาการในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเต็มศักยภาพตามช่วงวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท โดยจำแนกเป็นหัวหน้าสถานศึกษาจำนวน 106 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 116 คน รวม 222 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางครีชีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 144 คน โดยใช้วิธีเทียบสัดส่วน ได้หัวหน้าสถานศึกษา 69 คน และครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 75 คน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งในการทำงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท ตามความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลโดยครอบคลุมการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562 ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด 3) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ และ 5) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถาม และเทคนิคการตั้งข้อคำถามแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบเพื่อสร้างแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบความคิด นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ขอเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของคำถามแต่ละข้อตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ ซึ่งเมื่อผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแล้ว พบว่าข้อคำถามที่วัดได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์มีจำนวน 60 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอรับความเห็นชอบและนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะกรรมการศึกษาและครูผู้ดูแลเด็ก อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็ก
2. ผู้ศึกษาจัดส่งหนังสือถึงนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท และขอความอนุเคราะห์ให้หัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กทำแบบสอบถามผ่านทาง Google Form โดยใช้วิธี Scan QR Code จำนวน 144 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 1 – 15 ธันวาคม 2565
3. ผู้ศึกษาได้รับการตอบกลับของแบบสอบถามทาง Google Form โดยได้รับการตอบกลับของแบบสอบถามกลับมา 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย หาค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท จำแนกตามตำแหน่งในการทำงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง นำมาวิเคราะห์สถิติโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วยสถิติ (F - test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe'

ผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงสุด 2 อันดับแรก และอันดับสุดท้ายของปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 5 ด้าน คือ

1.1 ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาสูงสุด คือ การนำผลการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.73$) รองลงมา คือ การนำผลการประเมิน ไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.78$) และระดับปัญหาค่ำที่สุด คือ การบริหารจัดการข้อมูลที่เป็นระบบอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, $SD = 1.28$)

1.2 ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาสูงสุด คือ การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.85$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่สร้างสรรค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.86$) และระดับปัญหาค่ำที่สุด คือ การจัดทำแผนอัตรากำลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.80$)

1.3 ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาสูงสุด คือ การปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและมีการสำรวจค้นหาจุดเสี่ยง เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขเป็นระยะอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.61$) รองลงมา คือ การฝึกซ้อมแผนอพยพให้กับบุคลากรและเด็กทุกคนเสมือนเกิดเหตุจริงอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$,

SD. = 0.56) และระดับปัญหาต่ำที่สุด คือ โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคงมีขอบเขตและทางเข้า – ออกที่ชัดเจนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 1.70, SD. = 1.02)

1.4 ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.95, SD. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาสูงสุด คือ การจัดทำมีการจัดการขยะ สิ่งปฏิกูลอย่างถูกสุขลักษณะทั้งภายในและภายนอกอาคารอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, SD. = 0.80) รองลงมา คือ การจัดทำมีการอบรมปฐมพยาบาลและฝึกช่วยชีวิตเบื้องต้น (CPR) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.55, SD. = 0.98) และระดับปัญหาต่ำที่สุด คือ การจัดทำมีอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอตามวัยทุกวันอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 1.78, SD. = 1.36)

1.5 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.27, SD. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาสูงสุด คือ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, SD. = 0.58) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและมีสมาชิกในชุมชนสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, SD. = 0.66) และระดับปัญหาต่ำที่สุด คือ พื้นที่หรือช่องทางประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและความรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97, SD. = 0.73)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กที่มีตำแหน่งในการทำงานต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และขาดการติดตามและประเมินผล ทำให้ไม่ได้รับการปรับปรุงการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะต้นสังกัดขาดการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อธิราภรณ์ มากมี (2563) พบว่า ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการขาดกำกับ ติดตาม และประเมินผลของหน่วยงานต้นสังกัดในด้านการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการกระตุ้นการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ซึ่งสอดคล้อง

กับผลการวิจัยของ ณัฐนันท์ มั่นคง (2562) พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากอาจ เนื่องมาจากการผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกเหนือจากการจัด ประสพการณ์ให้กับผู้เรียน เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำบัญชีการเงินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งผลให้บุคลากรในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กไม่สามารถปฏิบัติงานด้านการจัดประสพการณ์ให้กับผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และขาดการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อธิราภรณ์ มากมี (2563) พบว่า ปัญหาการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย ปัญหาที่มีระดับมากที่สุด คือ ปัญหาด้านบุคลากร

3. ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายโอนมาจากกรมการพัฒนาชุมชน กรมศาสนา ฯลฯ ลักษณะของอาคารสถานที่ที่มี ลักษณะแออัด คับแคบ ไม่ถูกสุขลักษณะ รวมถึงขาดการส่งเสริมด้านมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัย ขาดการสำรวจจุดเสี่ยง ทั้งภายในและภายนอกอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดการเตรียมความพร้อมเพื่อรับกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การฝึกซ้อม แผนอพยพสำหรับบุคลากรและเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อธิติยา การันต์ (2558) พบว่า สภาพการดำเนินการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลป่าแฉะ ด้านพื้นที่ใช้สอยและด้าน มาตรการความปลอดภัยมีคุณภาพตั้งแต่ระดับปรับปรุงจนถึงระดับดี รวมถึงจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบรายงานข้อมูลการ ประเมินคุณภาพสำรวจและการตรวจสอบของการประเมินภายในหน่วยงานและจากหน่วยงานภายนอกพบว่ามีสภาพของ อาคารสถานที่ พื้นที่ใช้สอยและสนามเด็กเล่น ที่ควรพัฒนาและเร่งปรับปรุง และมีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายแก่เด็ก

4. ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องด้วยศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าอาหารกลางวันจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงพอ จึงสามารถดำเนินการ จัดหาอาหารกลางวันที่มีคุณภาพและเหมาะสมเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน จัดสถานที่สำหรับการแปร่งพิน ล้างมือได้ อย่างเหมาะสม พื้นที่การนอนหลับสะอาด ปลอดภัยและอากาศถ่ายเทได้ดี แต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการจัดการขยะสิ่ง ปฏิกูลอย่างถูกสุขลักษณะ บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ ซึ่งในปัจจุบันกรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีแนวทางเกี่ยวกับการปลูกฝังวินัยการคัดแยกขยะให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพิจารณาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินกิจกรรมปลูกฝังวินัยให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กในการคัดแยกขยะ โดยการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนเป็นการจัดการขยะต้นทาง ซึ่งการลดปริมาณขยะเปียกหรือขยะ เศษอาหารที่มีปริมาณน้ำหนักรวมมากที่สุด จะช่วยลดปัญหากลิ่นน้ำเสียจากการเก็บขนขยะ ลดภาระงบประมาณขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากบ่อฝังกลบ ซึ่งสอดคล้องกับ (กระทรวงมหาดไทย. 2565: ออนไลน์) นโยบายของกระทรวงมหาดไทยโดยการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อบรรลุเป้าหมาย การลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ โดยกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นได้ดำเนินการโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย โดยให้จังหวัดส่งเสริมให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการจัดทำถังขยะเปียกให้ครบทุกครัวเรือน รวมถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง เพื่อเป็นการ ส่งเสริมการคัดแยกขยะครัวเรือน ลดการปนเปื้อนขยะเปียกกับของเหลือใช้อื่น ๆ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ตลอดจนปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

5. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจจะ เนื่องมาจากการคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระบบอุปถัมภ์ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดความ เข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินคุณภาพ ขาดการประชาสัมพันธ์และส่งเสริม

ความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรธารณ์ เหมือนสิงห์ (2559) พบว่า ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านที่มีปัญหาด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท ตามความคิดเห็นของหัวหน้าสถานศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามตำแหน่งในการทำงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง พบว่า

1. หัวหน้าสถานศึกษา และครูผู้ดูแลเด็กที่มีตำแหน่งในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกันในการที่จะพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวพล วชิสิงห์ (2562) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี ตามความคิดเห็นของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. หัวหน้าสถานศึกษา และครูผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อาจจะมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานด้านการศึกษามุ่งเน้นให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิจรา สารีอาจ (2562) พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. หัวหน้าสถานศึกษา และครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะหัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบงานหลายอย่างร่วมกัน ต้องประสานงานกันเพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทำให้หัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งต่างกัน สามารถเข้าใจการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมถึงแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุกลพิจักษณ์ มลาไว (2563) พบว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท ซึ่งมีการพิจารณาค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาสูงสุด 3 ลำดับ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน หัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กควรมีการประสานงานกับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการ

ขับเคลื่อนการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงประสานเชื่อมโยงกับสมาชิกในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดควรสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงมอบหมายงานที่นอกเหนือจากการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสม ไม่มากจนเกินไป และมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ หัวหน้าสถานศึกษาและครูผู้ดูแลเด็กควรประเมินแผนพัฒนาการศึกษาและนำผลการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนในครั้งต่อไป

ผลการศึกษครั้งนี้ทำให้ได้ทราบว่าปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท พบปัญหาหลักที่สุดในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ด้านการบริหารจัดการบุคลากร และด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ ผู้ศึกษาจึงขอให้ข้อเสนอแนะในการทบทวนครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เหมาะสมกับชุมชน ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรศึกษาปัญหาการบริหารด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท

2.3 ควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยนาท

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). **รวมกฎหมาย ระเบียบและหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กระทรวงมหาดไทย. (2565). **รายละเอียดโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2566, จาก http://www.dla.go.th/upload/document/28141_4_1664553774949.pdf?time=1664928840961
- กันตวรรณ มีสมสาร และกัญญา ศิลปกิจยาน. (2561). **การพัฒนาเด็กปฐมวัยในยุค 4.0. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 8(1), 171-178.
- ชวพล วชิสิงห์. (2562). **สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐนันท์ มั่นคง. (2562). **การศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

- ธีราภรณ์ มากมี. (2563). การศึกษาปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- นิจรา สาริอาจ. (2562). ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเสริฐ บุญมี. (2554). ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรีชาภรณ์ ศรีโยวงศ์. (2557). ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วัชรินทร์ เสมามอญ. (2559). สภาพและปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิเวกต์ ธัญญ์ชนัน. (2557). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศราภรณ์ เหมือนสิงห์. (2559). ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศุกลพิจักษ์ณ์ มลาไวย์. (2563). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). การดูแลการศึกษาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). บทบัญญัติด้านการศึกษามรรฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: Academic Focus.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 5. (2562). รายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาล ประจำเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 5. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2558). เปิดสถานการณ์เด็กปฐมวัย มุ่งตัวตั้งแต่อนุบาล. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2565, จาก www.thaihealth.or.th/Content/27887-เปิดสถานการณ์เด็กปฐมวัย%20มุ่งตัวตั้งแต่อนุบาล.html
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566 – 2570 แกไขครั้งที่ 4/2566. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2566, จาก https://www.chainatpao.go.th/files/com_strategy/2023-03_e135fd9ebd8d91d.pdf

- อภิวัฒน์ บุตรโสภา. (2560). การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 2(2), 1 – 15.
- อิทธิยา การ์นต์. (2558). แนวทางการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลป่าแงะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.